

RAADSINFORMATIEBRIEF

VAN HET COLLEGE VAN B&W

VOOR de gemeenteraad

CC

DATUM 30 januari 2024

ONDERWERP Ontwikkelingen Jeugdbescherming

Geachte leden van de gemeenteraad,

De afgelopen maanden hebben zich zowel op landelijk als regionaal niveau ontwikkelingen voorgedaan binnen de jeugdbescherming en jeugdreclassering. Deze raadsinformatiebrief heeft als doel u hierover te informeren en behandelt de volgende onderwerpen:

1. Landelijk tarief en bekostiging jeugdbescherming en jeugdreclassering
2. Bovenregionale samenwerking in 2024
3. Regionale ontwikkelingen: Beëindigen product niet langer vrijblijvende hulpverlening

In Nederland zijn 12 jeugdbeschermingsregio's gevormd, die elk bestaan uit één of meerdere jeugdhulpregio's. Onze regio, ZuidWest, omvat naast Midden-Holland ook Holland Rijnland, Zuid-Holland zuid en Haaglanden. Den Haag is aangewezen als accounthouder voor regio ZuidWest, verantwoordelijk voor de gecertificeerde instellingen die deze hulp leveren. De informatie onder punt 1 en 2 is bovenregionaal afgestemd, zodat de raden uniform worden geïnformeerd.

1. Landelijk akkoord tarieven jeugdbescherming en jeugdreclassering

De regio Midden-Holland heeft ingestemd met het landelijk akkoord voor de workloadverlaging van de jeugdbescherming en jeugdreclassering¹. Dit akkoord biedt hernieuwd perspectief voor de jeugdbescherming in onze regio en stelt de Gecertificeerde Instellingen (hierna GI's) in staat om vanuit een gezonde werkbelasting toe te werken naar het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming.

Eerst wordt de aanleiding van het landelijk akkoord geschetst, waarna de inhoud van het akkoord en de regionale besluitvorming worden besproken. Vervolgend wordt het plan aanpak van de jeugdbeschermingsregio ZuidWest behandeld, zodat duidelijk wordt welke accenten in 2024 op bovenregionaal niveau worden gelegd in samenwerking met de GI's.

Aanleiding voor het landelijk akkoord

In de afgelopen jaren is de uitvoering van de jeugdbescherming onder grote druk komen te staan, onder meer door personeelstekorten, interne wachtlijsten en het gebrek aan tijdige en passende jeugdhulp. Hierdoor kregen kinderen en gezinnen niet de goede zorg, wat resulteerde in een aanzienlijke toename van de caseload voor jeugdbeschermers en een verhoogde uitstroom uit de jeugdbescherming en/of de sector. Er wordt al geruime tijd gesproken van een crisis in de jeugdbescherming, zoals geïllustreerd in het rapport "Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd" van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (hierna IGJ) in november 2019. De impact van deze crisis is dermate dat de IGJ sinds september 2022 aangeeft niet meer te kunnen handhaven, omdat de randvoorwaarden voor verlenen van kwalitatief goede jeugdbescherming niet zijn vervuld, waaronder een te hoge caseload en een ontoereikend aanbod van jeugdbescherming en jeugdhulp.

Het landelijk akkoord workloadverlaging

Op 23 oktober jongstleden hebben het Rijk en de VNG een handtekening gezet onder een reeks bestuurlijke afspraken en de "Handreiking Landelijk tarief jeugdbescherming en jeugdreclassering" (beide stukken zijn als bijlage toegevoegd). Dit akkoord beoogt een vermindering van de caseload mogelijk te maken, waardoor jeugdbeschermers voldoende tijd en ruimte krijgen om de meest kwetsbare kinderen, bedreigd in hun

¹ In het vervolg wordt alleen over jeugdbescherming gesproken maar wordt ook jeugdreclassering bedoeld.

ontwikkeling, adequaat te beschermen en gezinnen te ondersteunen.

Gezamenlijk investeren het Rijk en de gemeenten structureel €60 miljoen per jaar, waarbij elk de helft bijdraagt. Gemeenten financieren hun deel door het budget dat zij in 2022 aan jeugdbescherming en jeugdreclassering hebben uitgegeven constant te houden. Door een daling van het aantal cliënten in de jeugdbescherming 2023, ontstaat bij gelijkblijvende budgetten ruimte om het tarief te verhogen. Landelijk zal nauwgezet worden gemonitord of de volumedaling voldoende en bestendig is. Mocht de opbrengst van de volumedaling onvoldoende zijn, kan dit effect hebben op het meerjarig financieel kader voor de jeugdzorg, zoals afgesproken in de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028.

De bestaande zij-instroomregeling voor jeugdbeschermers is een succes en wordt daarom door het Rijk verhoogd en verlengd met een extra investering van €5 miljoen in zowel 2024 als 2025, wat het totale budget voor zij-instromers brengt op €10 miljoen in 2024 en €5 miljoen in 2025. Met deze regeling wordt het aantrekken van zogenoemde 'zij-instromers' gestimuleerd, die met een intensief traject worden opgeleid tot SKJ-geregistreerde jeugdbeschermers. Ook de GI's werkzaam in onze regio maken gebruik van deze regeling.

Voor de jeugdreclassering wordt nog aan de onderbouwing van de caseload gewerkt². Gezien de noodzaak om de caseload voor jeugdreclassering aanzienlijk terug te brengen, is in het landelijk akkoord uitgegaan van een verhoging van 20% van de urennorm voor jeugdreclasseringsmaatregelen, zoals vermeld in de VNG-brochure Tarieven 2014.

Waardering van het akkoord met betrekking tot de landelijke tarieven

Het is van belang dat er opnieuw perspectief ontstaat voor de sector die zich bezighoudt met de meest kwetsbare kinderen. Daarom wordt er groot belang gehecht aan de toepassing van de landelijke tarieven in de regio Midden-Holland, waarvan de implementatie momenteel plaatsvindt.

Financiële gevolgen

In de voorgaande jaren hebben de colleges in de regio Midden-Holland ingestemd met een jaarlijkse incidentele financiële impuls ten behoeve van caseloadverlaging voor Jeugdbescherming West, William Schrikker Stichting en Leger des Heils, met een bedrag van jaarlijks € 600k, in lijn met de bovenregionale afstemming. Met de introductie van het landelijk tarief komt deze incidentele impuls te vervallen en is het essentieel dat de middelen op de lokale begroting beschikbaar zijn en/of blijven om het hogere landelijke tarief te dekken. Dit in lijn met de landelijke afspraken. Bovendien wordt een deel van de kostenstijging gecompenseerd door de (al jaren) dalende trend van het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van deze hulp.

Voor de risico-opslag en het ingroeipad geldt dat het effect minimaal is, omdat zowel William Schrikker Stichting als Leger des Heils een beperkt aandeel hebben in de totale kosten van Midden-Holland.

Per saldo betekent dit naar verwachting dat de effecten van het hogere tarief budgetneutraal zullen zijn ten opzichte van voorgaande jaren. Het is echter noodzakelijk is dat de incidentele middelen structureel beschikbaar worden. Voor de begroting heeft dit geen gevolgen, deze middelen zijn al verwerkt in de meerjarenbegroting.

2. Bovenregionale samenwerking

Achtergrond: Het plan van aanpak van de regio Zuidwest

Na de opheffing van het interbestuurlijk toezicht op de jeugdbeschermingsregio Zuidwest, bestaande uit jeugdhulpregio's Haaglanden, Holland-Rijnland, Midden-Holland en Zuid-Holland-Zuid, in februari 2022, hebben de vier jeugdhulpregio's gezamenlijk besloten verdere actie te ondernemen op dit dossier. Er is een plan van aanpak opgesteld, waarvan de hoofdlijnen hieronder worden uiteengezet.

a. Doorbraakaanpak

Een belangrijk onderdeel van het plan betrof de verdere doorontwikkeling van de doorbraakaanpak. Hierbij wordt door middel van gestructureerde processtappen op een eenvoudige en onderbouwde wijze maatwerk geleverd aan jeugdigen/ouders. In alle vier de regio's is inmiddels een experttafel gerealiseerd waar jeugdbeschermers terecht kunnen met vastlopende casuïstiek. Signalen die door de doorbraakaanpak naar voren komen met

² Voor de jeugdbescherming is er een onderbouwde urennorm vastgesteld via een kwaliteitskader en prestatiebeschrijvingen.

betrekking tot het niet aansluiten van het aanbod op de behoefte van de jeugdige/ouders worden samengebracht.

b. Bovenregionale Samenwerking

Zowel ambtelijk als op directeurs- en wethouders niveau is er regelmatig afstemming over relevante ontwikkelingen. Haaglanden, als accounthoudende regio, informeert de andere regio's over actuele landelijke ontwikkelingen beleids-, directeurs- en wethouders niveau. In 2023 zijn de tarieven en de indexatie geharmoniseerd. Inmiddels is er ook een bovenregionale controllersgroep die periodiek bijeenkomt.

Samen optrekken in 2024 op bovenregionaal niveau

Naast het voorzetten van de eerdergenoemde punten zal in 2024 extra inzet noodzakelijk zijn vanwege de caseloadverlaging. Complexe scheidingen leggen druk op de caseload van de jeugdbeschermers. Jeugdbescherming west start een inventarisatie van de eigen dossiers, waarbij wordt bekeken hoe onderscheid gemaakt kan worden in bijvoorbeeld de doelgroep. Haaglanden verkent momenteel samen met Jeugdbescherming west of er maatregelen genomen kunnen worden met betrekking tot complexe scheidingen, met name in zaken waar ouders in conflict zijn maar de veiligheid van de jeugdige niet in het geding is. Ervaringen zullen worden gedeeld binnen de regio ZuidWest. Met betrekking tot het Toekomstscenario is er regelmatige afstemming tussen de regio's op zowel ambtelijk als projectleidersniveau.

Tot slot: Het imago van de jeugdbescherming is in de buitenwereld niet al te positief. In oktober 2023 is een landelijke publiekscampagne gestart om het imago te verbeteren, wat kan bijdragen aan het de werving van nieuwe gekwalificeerde jeugdbeschermers in de huidige oververhitte arbeidsmarkt.

3. Regionale ontwikkelingen

De afgelopen maanden is er in onze regio veel aandacht van raden en inwoners geweest voor de zorgen rondom de kwaliteit van de uitvoering in de jeugdbeschermingsketen. Met name in de gemeenteraad van Gouda heeft dit via aparte raadsavonden veel aandacht gekregen, en er zijn diverse WOO-verzoeken ingediend.

De negatieve aandacht heeft geleid tot een extra uitstroom van personeel bij de locatie Gouda van Jeugdbescherming West. Mede naar aanleiding hiervan hebben de GI's in oktober besloten om zich per direct terug te trekken (i.p.v. de contractuele opzegtermijn van 12 maanden) als deelnemer van de jeugdbeschermingstafel en te stoppen met het aanbieden van de dienst 'Niet langer vrijblijvende hulpverlening' (NLVH). De wens om met NLVH te stoppen was, los van de negatieve aandacht, al enige tijd onderwerp van gesprek. Het terugtrekken van de GI's uit het kader van de preventieve jeugdbeschermingszorg is in lijn met andere regio's, zoals Haaglanden. NLVH betreft met name de procesregie na de jeugdbeschermingstafel, in afwachting van een onderzoek voor de Raad voor de Kinderbescherming. Deze casussen konden vanuit de lokale teams komen, maar ook vanuit het crisisinterventieteam of Veilig Thuis. Deze laatste casussen zijn niet altijd lokaal bekend.

Concreet: de casusregie organiseren vanuit lokaal team

Hierin is het 'verstevigen' van de lokale teams als opgave opgenomen. In het project Samen Veilig Opgroeien werd daarom al gewerkt aan een beweging naar de voorkant, waarbij het sociaal lokaal team een casus niet meer overdraagt aan de GI nadat besloten is dat er een verzoek tot onderzoek nodig is, maar vanuit het vrijwillig kader betrokken blijft bij de casus tot aan de situatie dat de rechter een uitspraak zou doen en mogelijk ook daarna. Op de momenten dat het nodig is, bijvoorbeeld bij onveiligheid of het niet vrijwillig willen meewerken, sluit er dan (tijdelijk) een collega vanuit het gedwongen kader aan, zodat er voor het gezin een "tandem" ontstaat met een contactpersoon uit het vrijwillig en gedwongen kader. Dit had en heeft echter nog best veel voeten in de aarde en zal mogelijk ook gevolgen hebben voor de benodigde fte's in de sociale lokale teams om dit te kunnen realiseren, aangezien zij nu langer betrokken blijven bij casussen, waar ze deze voorheen konden afsluiten. Door het plotselinge besluit moesten de lokale teams de regie op deze complexe casuïstiek direct overnemen en is het project Samen Veilig Opgroeien in een stroomversnelling gekomen. Vanuit de regio wordt samen met de lokale teams, de GI's, de Raad voor de Kinderbescherming en Veilig Thuis gewerkt aan het borgen van de nieuwe wijze van samenwerking, de herpositionering van de GI's hierin, het versterken van de deelname van de lokale teams aan de ketensamenwerking en aan kennisontwikkeling. Het project Samen Veilig Opgroeien wordt herijkt en geherprioriteerd op basis van de nieuwe situatie.

Bijlagen

- 1: Handreiking landelijk tarief en bekostiging jeugdbescherming en jeugdreclassering.
- 2: Bestuurlijke afspraken handreiking bekostiging jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Krimpenerwaard,

de secretaris,

de burgemeester,

J. Hennip

J. Beenakker

Handreiking Landelijk tarief en bekostiging jeugdbescherming en jeugdreclassering

Inleiding

De minister voor Rechtsbescherming en de Staatssecretaris van VWS stellen deze 'Handreiking tarieven en bekostiging GI's' (hierna: de handreiking) ter beschikking aan Gecertificeerde Instellingen ("GI's") en gemeenten als handreiking om partijen in staat te stellen afspraken te maken die bijdragen aan een reële bekostiging van de GI's, op basis waarvan de GI's op adequate wijze uitvoering kunnen geven aan hun wettelijke taak - de maatregelen voor kinderscherming en jeugdreclassering - tot het moment dat daarvoor wettelijke instrumenten van kracht worden.

De handreiking is vormgegeven in de vorm van een 'modelafspraken' die kan worden gebruikt door gemeenten om met GI's individuele afspraken te maken. Gemeenten zijn vrij in de keuze om al dan niet gebruik te maken van de handreiking.

Deze handreiking is een bijlage van de bestuurlijke afspraken Landelijk tarief en bekostiging voor jeugdbescherming en jeugdreclassering. De handreiking kan worden toegepast door individuele partijen voor de uitvoering van wettelijke maatregelen, die daarover met elkaar of contractuele afspraken of subsidieafspraken maken.

1. Definities

In deze handreiking (en de daarbij behorende bijlagen) worden de definities van de Jeugdwet gehanteerd. In aanvulling daarop wordt verstaan onder:

- a. Bekostiging: het door een opdrachtgever of belanghebbende partij als weder prestatie voorzien van financiële middelen aan een leverancier van goederen en diensten.
- b. Beschikbaarheidsfunctie: het beschikbaar hebben van voldoende capaciteit van een GI aan mensen en middelen om aan de wettelijke termijnen te voldoen bij een nieuwe aanmelding.
- c. Bestuurlijke afspraken: de Bestuurlijke afspraken Landelijk tarief en bekostiging jeugdbescherming en jeugdreclassering.
- d. Buffer of buffervermogen: het vrij beschikbare vermogen van een GI, bijvoorbeeld in de vorm van een algemene of overige reserve, of een (niet gebonden) egalisatiereserve, om tegenvallers op te vangen.
- e. Gedwongen kader: verzamelterm voor wettelijke maatregelen en voorwaarden die een GI uitvoert.
- f. GI: Gecertificeerde instelling: rechtspersoon die in het bezit is van een certificaat of voorlopig certificaat als bedoeld in [artikel 3.4](#) van de Jeugdwet en die een kinderschermingsmaatregel of jeugdreclasseringsmaatregel uitvoert.
- g. Gemeente: het college, bedoeld in artikel 1.1. van de Jeugdwet. Het begrip 'gemeente' wordt onder meer gebruikt als aanduiding van de wederpartij van een GI en houdt ook in meerdere gemeenten, samenwerkende gemeenten en jeugdregio's, als die als wederpartij optreden.
- h. Hervormingsagenda: de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028.
- i. KKPb: kwaliteitskader en de prestatiebeschrijvingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering, zoals beschreven in de rapporten van Significant Public van januari 2023.
- j. Onderhoudsorganisatie: onafhankelijke organisatie die onderhoud pleegt aan de afspraken in deze handreiking en die informeert en adviseert.
- k. Outputgerichte bekostiging: het bekostigen van een leverancier op basis van het volume van geleverde prestaties. Dit wordt in deze handreiking ook wel aangeduid als p*q bekostiging.
- l. Pupilkosten: door derden aan de GI doorbelaste kosten voor cliënten, en ook eigen kosten van de GI in verband met de administratie daarvan.
- m. Toekomstscenario: het Toekomstscenario kind en gezinsbescherming, het voornemen tot herijking van het stelsel van jeugdbescherming.

- n. Wettelijke maatregel of voorwaarde: een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclasseringsbegeleiding opgelegd door de rechter;
- o. Workload: het gemiddeld aantal wettelijke maatregelen op organisatieniveau (GI) dat een jeugdbeschermer, jeugdreclasseringsmedewerker of andere medewerker, die taken uit het KKPB uitvoert, per jaar uitvoert, als maatstaf voor diens werkdruk.

2. Doel

- 1. De handreiking heeft tot doel om te voorzien in modelafspraken die kunnen worden gebruikt om op korte termijn te kunnen bijdragen aan een adequate bekostiging van de wettelijke taken van GI's tot het moment dat daarvoor wettelijke instrumenten van kracht worden.
- 2. De handreiking heeft geen betrekking op andere activiteiten van GI's dan de in het eerste lid genoemde wettelijke taken; wel kunnen die andere activiteiten beïnvloed worden door de onderwerpen van deze handreiking.

Toelichting De handreiking voorziet in een landelijk tarief dat is gebaseerd op een onafhankelijk bepaalde reële ureninzet van professionals en op onafhankelijk vastgestelde gemiddelde kosten. Dit biedt een solide uitgangspunt voor een gezonde bekostiging van GI's én voor een reële werklust van professionals.

3. Kwaliteitskader en prestatiebeschrijvingen (KKPB)

- 1. Het kwaliteitskader en de daarop gebaseerde prestatiebeschrijvingen (KKPB) kunnen worden gebruikt om te bepalen welke activiteiten en daaraan gekoppelde tijdsinzet van jeugdbeschermers nodig zijn voor een adequate uitvoering van een wettelijke maatregel.
- 2. KKPB is in deze handreiking als uitgangspunt genomen voor het gemiddeld aantal uren dat nodig is voor de uitvoering van een maatregel (uren per maatregel).
- 3. Tot het moment van herziening kan worden uitgegaan van het rapport van Significant Public van 3 februari 2023 (jeugdbescherming). Dit rapport is als bijlage bij de handreiking opgenomen.
- 4. Nadat de jeugdreclassering KKPB is vastgesteld kan daarvan worden uitgegaan voor het landelijk tarief, voor de bij dat KKPB onderscheiden maatregelen, met ingang van de bij die vaststelling te bepalen datum. Tot die tijd kunnen de urennormen jeugdreclasseringsmaatregelen gelden, die zijn genoemd in de VNG-brochure Tarieven 2014, verhoogd met 20%.

Toelichting

1. Dit onderdeel regelt dat de KKPB-urennormen als uitgangspunt voor de tarieven worden genomen. Deze zijn opgenomen op blz. 24 van het Significant-rapport Prestatiebeschrijving Jeugdbescherming (9 februari 2023).

2. Het KKPB-rapport focust op de ureninzet van jeugdbeschermers. Het rapport geeft aan dat er inzet mogelijk is van niet-SKJ-geregistreerde personen, wat leidt tot lagere inzet van jeugdbeschermers. Het KPMG-rapport rekent inzet van niet-SKJ-geregistreerde personen mee omdat uit de data-uitvraag blijkt dat dit plaatsvindt en deze personen in de praktijk (ook) jeugdbeschermingstaken uitoefenen, en dus declarabele activiteiten verrichten. Voor de eerstkomende herijking van KKPB is de (mate van) inzet van niet-SKJ-geregistreerde medewerkers een aandachtspunt.

3. Het KKPB-rapport licht toe dat de opgestelde urennorm uitgaat van de wenselijke situatie (wat moeten jeugdbeschermers doen voor een adequate uitvoering). Tegelijkertijd neemt het rapport ook de huidige situatie m.b.t. beschikbaarheid van jeugdhulp als gegeven, namelijk dat GI's veel tijd besteden aan het vinden van passende hulp. Dit laat zien dat het nodig is om KKPB te zijner tijd te herijken, wat Significant ook adviseert.

4. Het KKPb-onderzoek voor jeugdreclassering is nog niet afgerond bij het opstellen van deze handreiking. Dit betekent dat geen nieuwe KKPb-normen voor jeugdreclassering beschikbaar zijn als basis voor een landelijk tarief in 2024. Pas in 2025 kan er door aanpassing van deze handreiking een landelijk tarief worden gebruikt dat is gebaseerd op een actuele KKPb-norm. Wel is in het kostprijsonderzoek al rekening gehouden met een workloadverlaging gelijk aan die bij ondertoezichtstelling; zie ook de toelichting op onderdeel 7. Dat betekent ook voor deze activiteiten een belangrijke verbetering in de bekostiging.

4. Karakter van het landelijk tarief

1. Voor maatregelen voor kinderbescherming en jeugdreclassering wordt in deze handreiking een landelijk tarief geïntroduceerd.
2. Het landelijk tarief is een basistarief. Dit betekent dat er in individuele gevallen naar boven en naar beneden van kan worden afgeweken, als een gemeente en een GI dat overeenkomen en als individuele context specifieke omstandigheden daarom vragen. Onderdeel 9 geeft het kader voor individuele afwijkingen.
3. Het in deze handreiking opgenomen landelijk tarief is bedoeld om te voorzien in een adequate bekostiging van de maatregelen voor kinderbescherming en jeugdreclassering.
4. Een gemeente kan met een GI een gezinstarief afspreken door een omrekenfactor toe te passen op het landelijk tarief. Alle uitgangspunten in deze handreiking kunnen daarop worden toegepast.

Toelichting

Dit onderdeel geeft aan dat in deze handreiking een landelijk tarief wordt aangeboden en wat de tariefsoort is. De handreiking volgt het advies van KPMG om als landelijk tarief een basistarief te hanteren¹. Specifieke situaties kunnen aanleiding vormen om hiervan af te wijken, bijvoorbeeld wanneer er individuele (grote) verschillen zijn in kostenfactoren van maatregelen. Een punttarief zou daarom nu niet passend zijn. Dat zou een risico-opslag vergen, met hogere macrokosten en minder doelmatigheidsprikkels dan de voorgestelde methode. Als landelijk tarief is gekozen voor de gemiddelde kostprijs van alle GI's. Het is gegeven de huidige spreiding niet realistisch om te verwachten dat op korte termijn alle GI's op hetzelfde (gemiddelde) kostenniveau komen. Het onderdeel geeft ook aan dat het tarief bedoeld is voor structurele bekostiging van de in onderdeel 4, lid 1 genoemde maatregelen. Daarmee wordt bedoeld dat incidentele subsidies of andere bijdragen niet geschikt worden gevonden als solide bekostiging voor wettelijke maatregelen van GI's. Het derde lid heeft als achtergrond dat een landelijk tarief op basis van KKPb dat uitgaat van een reële werklast voor jeugdbeschermers, adequate bekostiging oplevert. Daaraan doet niet af dat de vorm waarin dat wordt gerealiseerd (bestuurlijke afspraken en deze handreiking) een tijdelijk instrument is. Ook tijdelijke extra bekostiging loopt in deze gedachtegang via het tarief en dan via een tijdelijke opslag. Overigens laat deze handreiking onverlet dat gemeente en GI afspraken kunnen maken over activiteiten buiten het gedwongen kader. Het vierde lid betreft gevallen dat er een tarief per gezin wordt gehanteerd. Dat vraagt een omrekenfactor waarvan de hoogte regionaal kan verschillen, bijvoorbeeld omdat de gezinssamenstelling per regio verschilt.

5. Systematiek van het landelijk tarief

1. Het landelijk tarief wordt uitgedrukt als een bedrag per maatregel ondertoezichtstelling, voogdij of jeugdreclassering.
2. Het kostprijsonderzoek over 2022 vormt de basis voor het landelijk tarief.
3. Het landelijk tarief neemt als basis: de gemiddelde integrale kostprijs per uur voor een medewerker die directe arbeid aan een maatregel verricht, vermenigvuldigd met het aantal uren per maatregel volgens KKPb.

¹ Zie deel 2: Bekostigingsvormen, blz. 13.

4. Alle aan de wettelijke maatregelen toe te rekenen kosten worden uitgedrukt in de integrale kostprijs per uur. Hierbij wordt het gemiddelde berekend van de kosten in 2022 van alle GI's.
5. Voor de berekening van de integrale kostprijs per uur wordt voorts uitgegaan van het gemiddelde totaal aantal beschikbare uren per fte per jaar voor maatregelen voor werkzaamheden zoals beschreven in het KKPb van een medewerker die directe arbeid aan een maatregel verricht.
6. Gemaakte kosten gelden als uitgangspunt, waarbij grote afwijkingen buiten beschouwing blijven. In het rapport van het kostprijsonderzoek over 2022 is dit verantwoord.
7. Het rapport van het kostprijsonderzoek jeugdbescherming en jeugdreclassering 2022 en de daarbij behorende notitie van uitgangspunten is als bijlage bij de handreiking opgenomen.

Toelichting

Dit onderdeel legt de systematiek vast van het landelijk tarief. Deze systematiek is de basis van het KPMG-onderzoek, dat met medewerking van de betrokken partijen, GI's en gemeenten, is uitgevoerd. Zie ook hoofdstuk 5 van het KPMG Kostprijs-onderzoek (deel 1), dat de methodologie beschrijft. Het initiatief om via een onafhankelijke derde partij tot een kostendekkend tarief te komen is bij de start van dit traject besproken en ondersteund door de ministeries, de VNG en Jeugdzorg Nederland. Relevant is verder dat er een algemene maatregel van bestuur (amvb) reële prijzen Jeugdwet in voorbereiding is. Die bepaalt welke kostprijscomponenten ten minste in een reële prijs voor jeugdzorg verdisconteerd dienen te worden. In bijlage 3 wordt de wijze waarop er in het KPMG-onderzoek en deze handreiking invulling wordt gegeven aan de kostprijscomponenten uit de amvb reële prijzen Jeugdwet toegelicht. De handreiking gaat verder omdat een landelijk tarief in feite neerkomt op het normeren van de kostprijscomponenten in de amvb.

6. Normatieve opslagen en andere correcties op de kostprijs

6.1 Buffervermogen voor risico's

1. Als maximumniveau van het buffervermogen van een GI wordt in principe beschouwd een bedrag ter grootte van 10% van de gemiddelde totale jaaromzet gedurende de drie meest recente boekjaren.
2. Partijen die deze handreiking gebruiken maken afspraken over de risico's waarvoor de buffer kan worden aangesproken door de GI.
3. De GI voegt exploitatieoverschotten toe aan het buffervermogen.
4. Zolang het buffervermogen niet op het niveau is van 10%, of een lager percentage, als dat is afgesproken, geldt een opslag van 2% op de kostprijs die volgt uit onderdeel 5. Deze opslag gebruikt de GI om het buffervermogen aan te vullen.
5. Op basis van de jaarrekening wordt vastgesteld of het buffervermogen voldoet aan de afgesproken norm, tenzij gemeente en GI voor deze vaststelling een andere methode afspreken.

6.2 Verzuim, verloop en inwerktijd

1. Het verzuimpercentage is een medebepalende factor voor de kostprijs. Een hoog verzuim betekent minder beschikbare uren per medewerker per jaar voor het uitvoeren van maatregelen. Een hoog verloop betekent dat er meer tijd van jeugdbeschermers nodig is om nieuwe medewerkers in te werken en op te leiden. Ook dat leidt tot minder beschikbare uren per medewerker per jaar voor het uitvoeren van maatregelen.
2. In 2022 was het gemiddelde verzuimpercentage in het kostprijsonderzoek 6,3% en het verloop was gemiddeld 19%. Hoewel deze gemiddelden als relatief hoog worden ervaren hanteert deze handreiking niettemin voortsnog - gegeven de huidige situatie die moet overgaan naar een situatie met een lagere werkdruk - deze componenten voor de gemiddelde kostprijs.
3. De ontwikkeling van deze componenten wordt gevolgd via monitoring. Als de verwachte daling in verzuim, verloop en inwerktijd uitblijft kan dat aanleiding zijn om bij de eerstkomende gelegenheid voor deze componenten een bijstelling van het tarief te bespreken.

6.3 Pupilkosten

1. Uit het kostenonderzoek blijkt dat pupilkosten sterk variëren tussen GI's. Om die reden is een gemiddelde kostenopslag voor pupilkosten niet in het landelijke tarief opgenomen omdat sommige GI's dan te veel en andere te weinig bekostigd worden.
2. Bij pupilkosten is doorgaans geen sprake van eigen kosten van de GI maar van doorbelaste kosten door derden. Voor de GI zijn deze kosten doorgaans niet beïnvloedbaar.
3. Twee methoden voor de doorbelasting van pupilkosten als opslag op het tarief zijn:
 - a. Gemeente en GI spreken een gemiddeld bedrag per kinderschermingsmaatregel af. Het gemiddelde bedrag wordt tot het moment van herziening geïndexeerd; daarvoor wordt de indexeringsmethode van deze handreiking gebruikt.
 - b. Gemeenten vergoeden per cliënt de werkelijk doorbelaste pupilkosten.
4. Totdat er landelijke regelgeving van kracht wordt over zak- en kleedgeld kunnen gemeente en GI de afspraak maken dat de GI zak- en kleedgeld voor cliënten administreert en deze kosten declareert bij de gemeente. Dit bedrag wordt op de wijze bepaald die is beschreven in het derde lid.

6.4 Coördinatietijd

1. In toenemende mate zetten GI's medewerkers in die de jeugdbeschermers in hun werkzaamheden ondersteunen. Uit een oogpunt van beperking van de werklast van jeugdbeschermers en van verbetering van de kwaliteit vinden gemeenten en GI's dit een wenselijke ontwikkeling. Deze ontwikkeling draagt ook bij aan het vinden van oplossingen voor de krapte op de arbeidsmarkt van jeugdbeschermers.
2. Het inzetten van ondersteuners is nog in een vroege fase van ontwikkeling. Deze inzet heeft voordelen maar kan ook tot extra kosten leiden. Jeugdbeschermers moeten tijd besteden om de werkzaamheden van ondersteuners te begeleiden en coördineren. Dit is een kostenverhogend effect. Ten aanzien van de loonvoet kunnen er voordelen of nadelen zijn, afhankelijk van het soort ondersteuning.
3. Het is van belang dat de bekostiging ruimte biedt aan de inzet van ondersteuners.
4. Gezien de recente ontwikkeling naar meer inzet van ondersteuners en omdat onderzocht moet worden wat per saldo het effect op de totale kosten is, is er onvoldoende reden om hiervoor nu een normatieve opslag in het landelijk tarief toe te passen. Wel wordt deze ontwikkeling gemonitord en wordt dit betrokken bij het jaarlijks overleg, dat is voorzien in de bestuurlijke afspraken. Als na twee jaar blijkt dat er per saldo structureel aanzienlijke kosten zijn kan dat een reden zijn voor aanpassing van de handreiking.

Toelichting

In principe stelt onderdeel 5 het landelijk tarief vast op het niveau van de gemiddelde kostprijs. Onderdeel 6 regelt vervolgens dat er op de gemiddelde kostprijs correcties kunnen komen. Die kunnen generiek zijn, waardoor het landelijk tarief hoger of lager wordt. Correcties kunnen ook *individueel* zijn. Onderdelen 6.1 en 6.3 beschrijven individuele opslagen, waarbij wel is beschreven hoe de berekening plaatsvindt. De correcties in 6.2 en 6.4 zijn *generiek* van karakter; als en zodra die componenten worden vastgesteld - en dat gebeurt nu nog niet - gelden deze algemeen en leiden dus tot wijziging van het landelijk tarief, dat dan gaat afwijken van de gemiddelde kostprijs.

Omdat er thans geen opslagen en correcties aan de orde zijne is het landelijk tarief gelijk aan de gemiddelde kostprijs die uit onderdeel 5 volgt. Voor het gebruik van het landelijk tarief kan een inlooppad worden afgesproken (onderdeel 13).

6.1 Bufferfunctie: Het KPMG onderzoek (deel 2) geeft aan dat het voor het opvangen van onvoorziene risico's wenselijk is om een gemaximeerd buffervermogen op te bouwen en aan te houden. Daarbij is 10% van de gemiddelde bekostiging een gebruikelijke norm. Dit is hier een indicatie, er kan aanleiding zijn om een hoger of lager percentage aan te houden. De buffer is bedoeld voor tegenvallers in de exploitatie en dus niet voor investeringen e.d. Zolang het vermogen onder 10% is, geldt een tariefopslag van 2%, met de bedoeling dat de GI die gebruikt

voor opbouw van de buffer. Als er een lager bufferpercentage is afgesproken geldt deze opslag totdat dat lagere percentage is bereikt. Voor zover hij dat kan, moet de GI zelf de buffer opbouwen en aanvullen als er een exploitatieoverschot is. Voor liquiditeit is geen tariefcomponent nodig, het is aan partijen die deze handreiking gebruiken om hier zo nodig regionaal afspraken over te maken, bijvoorbeeld over bevoorschotting ingeval van liquiditeitsproblemen.

6.2 Verzuim, verloop/inwerken: De gemeten waarden voor deze componenten zijn hoger dan wenselijk en gebruikelijk in vergelijkbare sectoren. Dit is te verklaren door de huidige situatie van GI's waarin de werkdruk te hoog is. Omdat de hiermee gepaard gaande kosten voor de korte termijn gegeven zijn, ligt voor de hand om deze gemeten kosten nu in het tarief op te nemen. Wel zal worden gemonitord of de verwachte en beoogde daling optreedt. Als dat niet het geval is kan dat bij een eerste herijking een reden zijn om een correctie op het tarief toe te passen. Voor de eerstkomende tijd leidt deze bepaling dus niet tot een wijziging van het tarief.

6.3 Pupilkosten: deze worden indien nodig apart in rekening gebracht als een opslag. Deze maken geen deel uit van het landelijk tarief omdat de variatie tussen GI's daarvoor te sterk is. Bovendien zijn het geen eigen kosten van de GI maar is sprake van doorbelaste kosten, zoals Zvw-premie, kosten voor tolkdiensten, forensisch onderzoek of identiteitsbewijzen. Gemeente en GI kunnen hier kiezen tussen twee methoden: een vast gemiddeld bedrag per maatregel voor pupilkosten of het bedrag van de werkelijk doorbelaste kosten per pupil.

Voor de bekostiging van zak- en kleedgeld is een handreiking opgesteld door VNG, Jeugdzorg Nederland, VGN en GGZ Nederland. Deze handreiking biedt verschillende opties voor de bekostiging. Gemeenten en GI's kunnen o.a. kiezen voor de in lid 4 genoemde afspraak. Momenteel wordt er gewerkt aan een nieuwe handreiking zak- en kleedgeld en een landelijke regeling. Zodra die handreiking is opgeleverd of de regeling in werking treedt gelden de daarin genoemde richtlijnen en bepalingen.

6.4 Coördinatietijd: De inzet van ondersteuners leidt tot extra werkzaamheden voor jeugdbeschermers. De inzet kan ook tot kostenvoordelen leiden, als de loonvoet van ondersteuners lager is dan die van jeugdbeschermers. Voor de eerstkomende tijd leidt deze bepaling dus niet tot een wijziging van het tarief.

7. Hoogte van het Landelijk tarief

1. Het landelijk tarief in euro's van 2024 luidt als volgt:
 - a. OTS € 13.525 per maatregel per cliënt op jaarbasis.
 - b. Voogdij € 10.342 per maatregel per cliënt op jaarbasis.
 - c. Jeugdreclassering € 11.615 per voorwaarde voor begeleiding per cliënt op jaarbasis.Het onder a genoemde tarief geldt voor OTS van zowel korter als langer dan een jaar.
2. Het landelijk tarief voor 2024 is geïndexeerd volgens de methode, genoemd in onderdeel 11.
3. Het landelijk tarief wordt voor de jaren na 2024 jaarlijks geïndexeerd volgens de methode genoemd in onderdeel 11.

Overgangsbepalingen jeugdreclassering

4. Als een GI ten aanzien van reguliere jeugdreclassering met een gemeente afspraken heeft gemaakt over een hoger tarief dan onder lid 1, onder c bedoeld, blijven deze afspraken van kracht, tenzij bij overeenkomst anders is bepaald.
5. Voor specifieke maatregelen bij de jeugdreclassering wordt uitgegaan van de in bijlage 1 genoemde tarieven.
6. De overgangsbepalingen in het vierde en vijfde lid vervallen zodra er een of meer op KKPB-jeugdreclassering gebaseerd landelijk tarief van kracht wordt.

Toelichting

Onderdeel 7 bevat afspraken over de hoogte van het tarief. Het gaat hier om het tarief gebaseerd op het kostprijsonderzoek over 2022. Na indexatie ontstaat het tarief van 2024; de methode daarvoor is vastgelegd in onderdeel 10. In bijlage 1 wordt een overzicht gegeven van de kostprijzen voor 2022 zoals die uit het onderzoek volgen. Omdat KKPJ-jeugdreclassering nog niet gereed is, ligt voor deze maatregelen een overgangsvoorziening in de rede. Het tarief bedoeld onder lid 1, onder c, gaat voor jeugdreclassering uit van een workload verlaging van gelijk niveau als bij ondertoezichtstelling. Dit betekent een norm voor reguliere jeugdreclassering van 87,6 uur. Ook bij de specifieke JR-maatregelen (waarvan de tarieven in bijlage 1 zijn opgenomen) is uitgegaan van een workload verlaging van gelijk niveau als bij ondertoezichtstelling (OTS). Beoogd is om vanaf 2025 het landelijk tarief voor jeugdreclassering te baseren op een KKPJ. De maatregelen genoemd in het vijfde lid kunnen betreffen Intensieve trajectbegeleiding (ITB), Samenloop en Gedragsbeïnvloedende maatregel (GBM). Bij het onderzoek van KKPJ voor jeugdreclassering wordt bezien welke producten er voor deze categorie maatregelen als standaard moeten worden vastgesteld.

8. De bekostigingswijze.

8.1 Outputgericht met waarborgen

1. Gemeente en GI hanteren de outputgerichte bekostiging voor maatregelen.² Als basis geldt daarbij het landelijk tarief ongeacht het aantal maatregelen in een jaar.
2. Gemeente en GI stellen een meerjarenraming vast van opbrengsten, kosten en het aantal maatregelen. De raming wordt voor 1 september van elk jaar opgesteld en beslaat drie jaar: het lopende jaar t en de eerstkomende twee jaren, t+1 en t+2.

8.2 Groei en krimp

1. Gemeente en GI voeren overleg als gedurende het boekjaar duidelijk wordt dat er een aanzienlijke daling of groei van het volume optreedt.³ Zij bespreken daarbij welke maatregelen mogelijk zijn om de effecten op te vangen. Zij bespreken tijdig of, en zo ja hoe de vangnetregeling in lid 2 of de bijplusregeling in lid 3 kan worden ingeroepen.
2. Als het aantal maatregelen in een jaar ten opzichte van de productieraming daalt met meer dan 10% treedt een vangnetregeling in werking. Deze kan de volgende vormen hebben:
 - a. Het budget voor het jaar waarin de daling plaatsvindt wordt aferekend op 90% van het volume van het voorgaande jaar;
 - b. Voor de door de daling niet te dekken vaste kosten wordt een compensatie toegepast.
 - c. Andere afspraken die een voldoende vangnet bieden.
3. Als het aantal maatregelen in een jaar ten opzichte van productieraming met meer dan 10% stijgt maken gemeente en GI een van de volgende afspraken:
 - a. Het landelijk tarief wordt voor de desbetreffende GI verhoogd met een nader af te spreken opslag op de landelijke kostprijs;
 - b. Voor specifieke meerkosten, zoals werving of inwerken, wordt een opslag toegepast.
 - c. Andere afspraken die een voldoende vangnet bieden.
4. Bij toepassing van lid 2 of lid 3 maken GI en gemeente een afspraak over de duur van de uitzonderingssituatie. De GI stelt een plan van aanpak op over de manier waarop en het tijdvak waarna zij weer binnen het basistarief kan opereren, dan wel dat duidelijk wordt dat dit niet is te verwachten. Het plan van aanpak is transparant over kosten en opbrengsten,

² Het KPMG-rapport (deel 2) hanteert de term "outputgericht" voor bekostiging die met het volume varieert en definieert onder "inspanningsgerichte" bekostiging een tarief per uur of andere tijdeenheid. Gemeenten merken de bekostiging per wettelijke maatregel als outputgericht aan. Daarom volgt de handreiking deze terminologie. Elders is gebruikelijk om deze vorm "inspanningsgericht" te noemen, zodat er geen eenduidige nomenclatuur op dit punt is.

³ Mochten er zodanig effecten zijn dat er zorgen ontstaan over de continuïteit, dan komt het Convenant continuïteit jeugdhulp en het daarbij afgesproken Draaiboek Continuïteit in beeld. Dit convenant is ook van toepassing op GI's.

vermogenssituatie en de gevolgen van een mogelijk tekort en de ontwikkeling van deze parameters in de tijd.

8.3 Beschikbaarheidsfunctie

1. In de context van outputgerichte financiering hebben gemeente en GI beide belang bij het borgen van een beschikbaarheidsfunctie die passend is om aan de wettelijke termijnen voor de start van begeleiding te voldoen.
2. De bekostiging per GI moet ruimte bieden om de beschikbaarheidsfunctie te organiseren voor pieken in acute vraag naar begeleiding.
3. Voor het borgen van de beschikbaarheidsfunctie voeren GI en gemeente overleg. Dit kan leiden tot een opslag op het regionale tarief die geormerkt wordt besteed, of andere afspraken. Hierbij wordt het bepaalde in het vierde lid betrokken.
4. De beschikbaarheidsfunctie wordt tegen het eindigen van het inlooppad besproken in het jaarlijkse monitoroverleg. Tijdig voor 1 januari 2026, doch uiterlijk op 1 oktober 2025, wordt op basis van het tweede jaargesprek een beslissing genomen of het nodig is dat de handreiking voorziet in de mogelijkheid van een opslag voor de beschikbaarheidsfunctie.

8.4 Transitie naar toekomstscenario

1. Een gemeente en een GI die een werkwijze volgens het Toekomstscenario beproeven kunnen voor de inrichting van de bekostiging afspraken maken die afwijken van hetgeen in 8.2 is bepaald.
2. De afspraken bedoeld in het eerste lid kunnen mede betrekking hebben op inzet van jeugdbeschermers in het vrijwillige kader.
3. Onder meer is mogelijk dat, als de inzet van jeugdbeschermers in het vrijwillig kader toeneemt, die inzet bekostigd wordt met middelen die beschikbaar komen door daling van het aantal maatregelen in het gedwongen kader. In een dergelijk geval blijft 8.2, tweede lid, buiten toepassing.
4. Naast de in het derde lid genoemde mogelijkheid kunnen gemeente en GI andere bekostigingsafspraken maken in het kader van transitie naar het Toekomstscenario.

Toelichting

8.1. Onderdeel 8 gaat over de wijze van bekostiging. Uit het rapport van KPMG blijkt dat een outputgerichte bekostiging het best passend is. Deze vorm van bekostiging kiest de geleverde prestaties (product of dienst) als basis. Dit heeft het voordeel dat de omvang van het werkaanbod een sleutelrol vervult in de bekostiging en daarmee in het gesprek tussen GI en gemeenten. Bij deze p*q bekostiging passen twee flankerende instrumenten ("ventielen"): een voorziening voor grote groei of krimp en afspraken voor reservecapaciteit om aan acute vraagpieken te kunnen voldoen. Vanwege de variabiliteit van de p*q bekostiging is het wenselijk dat de betrokken partijen zich gezamenlijk een meerjarig beeld vormen van de ontwikkeling van volume en van kosten, opbrengsten en van de vermogenssituatie. Daarom is voorzien in het opstellen van een meerjarenraming.

8.2 Dit onderdeel biedt overeenkomstig het advies KPMG een vangnet voor grote individuele volumedalingen en een 'bijplus'-regeling voor grote individuele volumestijgingen. KPMG adviseert een grenswaarde van 10% als drempel. Het gaat daarbij om groei of krimp die niet vooraf is voorzien (lid 2). Lid 2 geeft opties om het vangnet, resp. het bijplussen vorm te geven, zodat er ruimte is voor maatwerk en inbreng vanuit de GI die een beroep op de uitzondering doet. De drempel voorkomt dat er (te) snel een uitzonderingsregeling gaat gelden.

8.3. Beschikbaarheidsfunctie: bij p*q bekostiging is extra aandacht nodig voor de vraag of het tarief voldoende ruimte biedt om de beschikbaarheidsfunctie voor nieuwe aanmeldingen te organiseren. Immers is de capaciteit ingericht op het gemiddelde werkaanbod, dat plotseling kan pieken. Met name voor kleinere GI's kan dat een opgave zijn, omdat zij binnen de tariefstelling minder gemakkelijk reservecapaciteit kunnen organiseren dan grote organisaties. De omvang van reservecapaciteit is onder meer afhankelijk van de grootte van de GI. Hierdoor is het moeilijk om

hiervoor een algemeen toepasbare norm te geven. Gemeente en GI bespreken wat er nodig is qua beschikbaarheidsomvang en ook hoe dat kan worden gerealiseerd. Een opslag op het tarief met geormerkte besteding is hierbij een van de mogelijkheden. Dit onderwerp komt na het aflopen van het inlooppad aan de orde, dus nadat het landelijk tarief realiteit is. Om regionale discussies te beperken is afgesproken om dit onderwerp tijdig voor het eindigen van het inloop pad te bespreken; hiervoor kan het overleg dienen dat in de bestuurlijke afspraken is voorzien. Dat overleg kan tot algemene principes leiden, die richting geven aan het in lid 3 bedoelde overleg.

8.4. Transitie. Er worden soms specifieke afspraken gemaakt tussen gemeente en GI die het toekomstscenario beproeven. Die kunnen inhouden dat jeugdbeschermers worden ingezet bij activiteiten in het zgn. vrijwillig kader of bij preventie. Deze inzet heeft als (beoogd) effect dat minder vaak dan zonder die inzet de noodzaak ontstaat om wettelijke maatregelen toe te passen. Als dit tot gevolg heeft dat het volume en het budget voor wettelijke maatregelen daalt, kan er sprake zijn van verschuiving naar andere activiteiten van dezelfde GI, zoals bijv. preventieve activiteiten. Het kan daarom nodig en passend zijn om specifieke afspraken te maken. Het gebruik maken van de bepaling van dit onderdeel (8.4) moet geen negatieve gevolgen hebben voor jeugdbeschermers. Dit betekent dat voor andere activiteiten het tarief, evenals voor wettelijke maatregelen, moet zijn gebaseerd op een reële ureninzet.

9. Individuele afwijking van het landelijk tarief

1. Gemeenten kunnen afwijken van het landelijk tarief als zij daarover overeenstemming bereiken met GI's.
2. Een afwijking is bijvoorbeeld passend in geval van een cumulatief effect van verschillen tussen de regionale situatie ten opzichte van het landelijk tarief bij de hierna genoemde kostencomponenten van het landelijk tarief, en alleen in de volgende gevallen:
 - a. Kostencomponenten of productieve uren i.v.m. verzuim, verloop en daarmee verband houdend inwerken van nieuwe medewerkers;
 - b. Vaste kosten als gevolg van schaafeffecten;
 - c. Structurele complexiteit van de doelgroep, waardoor de KKPB-urennormen niet representatief zijn voor de desbetreffende GI.
3. De verzoekende partij onderbouwt een voorgestelde afwijking.
4. Een afwijking kan tijdelijk zijn of mogelijk structureel. Bij een afwijking maken lokale partijen een afspraak voor de duur van de toepassing daarvan.⁴ Bij een afwijking maakt de GI een plan van aanpak, net zoals 8.2, lid 4 dat voorschrijft.
5. Dit onderdeel wordt toegepast nadat eerst onderdeel 8 is toegepast.

Toelichting.

Dit onderdeel voorziet in de mogelijkheid van individuele afwijkingen naast de afwijkingsmogelijkheid bij grote krimp en groei (onderdeel 8). De reden voor deze mogelijkheid is toegelicht bij onderdeel 4.

1. Bij het idee van een basistarief hoort dat individuele afwijkingen mogelijk zijn. Dit is ook het advies van KPMG, dat inspiratie voor deze bepaling is. De afwijkingsmogelijkheid voorkomt dat het landelijke tarief – dat anders een punttarief wordt – een te strak keurslijf is. In de startsituatie zijn er ongereguleerde prijzen en is sprake van een aanzienlijke spreiding in de kostenstructuur van GI's. Ook voor gemeenten is een afwijkingsmogelijkheid relevant om overbekostiging van efficiënte GI's te voorkomen.

2. Het aantal afwijkingsmogelijkheden wordt ingekaderd om een te groot aantal uitzonderingssituaties en uiteenlopende regionale onderhandelingen te voorkomen. Ten aanzien van complexiteit (2c) wordt het volgende opgemerkt. Het KKPB-rapport hanteert één landelijke urennorm, waarin de gemiddelde complexiteit is verwerkt. Het is echter mogelijk dat een

⁴ De duur kan korter zijn vanwege een tijdelijke situatie, of langer of zelfs onbepaald als er een structureel andere kostensituatie is.

individuele GI structureel een zwaardere of lichtere gemiddelde complexiteit kent. Er zijn dan meer (minder) uren per maatregel nodig. Het is dus wenselijk dat er een mogelijkheid is om hierover apart afspraken te maken tussen GI en gemeente. Daarbij is het aan degene die een afwijking wenst, om dit te onderbouwen. Bijlage A van het Significant-rapport geeft lokale partijen, die dat beide willen, aanknopingspunten voor onderscheid naar complexiteit. Om discussies hierover te kanaliseren en het bepalen van complexiteit te objectiveren is het wenselijk dat de onderhoudsorganisatie een kader ontwikkelt voor de beoordeling van complexiteit. Dit kader moet draagvlak hebben bij beide partijen (gemeenten en GI's). Zo'n kader maakt ook duidelijk welke registratie nodig is voor onderbouwing van het aantal complexe zaken. Ook voor het onderhoud van de landelijke KKPb-ureninzet is zo'n kader nodig en dient dus meerdere doelen.

3. Deze bepaling vereist een (adequate) onderbouwing die voor de wederpartij redelijkerwijs overtuigend is.

4. Het advies van KPMG volgend is een plan van aanpak onderdeel van de afspraken over afwijkingen. Waar mogelijk is het wenselijk dat de GI na verloop van tijd weer binnen de kostencondities van het landelijk tarief opereert.

5. Er kan samenloop zijn met de krimp/groei-regeling van onderdeel 8. Bij afwijkingen wordt eerst bezien of die regeling van toepassing is. Als na de toepassing van dat artikel blijkt dat het probleem niet is opgelost (bijvoorbeeld omdat volumemutaties onder de daar genoemde grenzen blijven) komt onderdeel 9 aan de orde.

10. Uniforme tariefafspraken voor landelijk werkende GI's

1. Voor landelijk werkende GI's wordt gestreefd naar uniforme afspraken tussen de landelijk werkende GI en gemeenten over de toepassing van deze handreiking. Dit streven geldt ook voor andere contractvoorwaarden.
2. De VNG neemt op zich om voor de in het eerste lid bedoelde afspraken een advies op te stellen.

Toelichting

Dit onderdeel voorkomt dat landelijk werkende GI's regionaal met verschillende tarieven te maken hebben en afwijkingen in elke regio moeten afspreken. Daarom voorziet deze bepaling in landelijke afspraken voor elke landelijk werkende GI.

11. Indexering

1. Het tarief voor het eerste jaar waarin deze handreiking geldt (2024) is gebaseerd op het kostenonderzoek over 2022, waarbij er vanaf 2023 indexering wordt toegepast om het prijspeil op 2024 te brengen, zoals hieronder aangegeven.
2. Het tarief wordt voor de jaren na 2024 eenmaal per jaar geïndexeerd volgens een vaste methodiek.
3. Wanneer er een nieuw kostenonderzoek plaatsvindt wordt de kostprijs volgend uit dat onderzoek gebruikt als uitgangspunt voor indexering, naar analogie van lid 1.
4. De basis voor indexering is de gemiddelde kostprijs, bedoeld in onderdeel 5, inclusief eventuele bijstellingen op de kostprijs die op grond van onderdelen 6 en 9 zijn toegepast.
5. Als index wordt uitgegaan van de OVA-index voor 90% van het tarief voor personele kosten en van de PPC-index voor 10% van het tarief, voor materiële kosten.
6. Bij het indexeren wordt aangesloten op de systematiek die is afgesproken in de contractstandaarden Jeugd.
7. Er vindt voorlopige en definitieve indexering plaats. Gemeente en GI verwerken beide indexeringsmomenten in hun afspraken over het tarief. Het tarief voor jaar $t+1$ wordt vastgesteld op basis van de voorlopige indexering voor dat jaar. Het effect van de definitieve indexering van jaar t wordt eveneens verwerkt in het tarief van $t+1$.
8. De onderhoudsorganisatie publiceert de tarieven voor het komende jaar uiterlijk op 1 oktober.

Toelichting.

Van belang is dat indexering volgens een uniform model gebeurt en aansluit op de werkwijze in de jeugdzorg, zie: [1 Overeenkomst Contractstandaarden · Implementatie contractstandaarden Jeugd · Ketenbureau i-Sociaal Domein](#). Als er nieuwe of herziene standaarden worden afgesproken, gelden die ook voor deze handreiking.

Ook wordt voorzien in voorlopige en definitieve vaststelling. De definitieve index wordt vaak pas bekend als de tarieven al in werking zijn. Dus toegepast op deze handreiking:

- Tarief 2024 bevat kostprijs 2022, definitieve index 2023 en voorlopige index 2024.
- Tarief 2025 bevat inhaalindex 2024 (definitief -/- voorlopig) en voorlopige index 2025.
- Tarief 2026 bevat inhaalindex 2025 (definitief -/- voorlopig) en voorlopige index 2026, en zo verder.

In het kader van de contractstandaarden Jeugd wordt gewerkt aan een handreiking voor de wijze waarop wordt omgegaan met voorlopige en definitieve indexatie. Zodra deze regeling is afgesproken is deze ook van toepassing op de wijze van indexatie in de JB/JR.

12. Invoeren landelijk tarief (inloop-pad).

1. Het streven is dat het landelijk tarief⁵ door gemeenten zo spoedig mogelijk wordt gebruikt als basistarief in de afspraken met GI's en per 1 januari 2024 waar dat kan.
2. Gemeente en GI passen waar mogelijk hun bestaande afspraken aan om spoedige invoering te realiseren.
3. Om het landelijk tarief ten volle te realiseren is het inlooppad hoogstens twee jaar, waarbij per 1 januari 2026 gemeenten als uitgangspunt en GI het landelijk tarief hanteren.
4. Het verloop van het inlooppad kan per regio verschillen.
5. Het inloop pad wordt bepaald door het regionale tarief in stappen te verhogen naar het landelijk tarief. Het tarief wordt daarbij zo vastgesteld dat een deel van het gat tussen huidig en landelijk tarief wordt overbrugd, zoals weergegeven in onderstaande tabel.⁶

Gat in 2023 tussen huidige regionale tariefopbrengst en de regionale tariefopbrengst als het landelijk tarief van kracht was geweest ⁷	Te overbruggen percentage van het gat in:		
	2024	2025	2026
<10%	100%	-	-
10-20%	75%	100%	-
20-30%	50%	75%	100%
>30%	33%	67%	100%

6. Als ondergrens voor de toepassing van het vijfde lid geldt het tarief dat nodig is om alle fte's voor jeugdbeschermers te bekostigen die de GI daadwerkelijk inzet. Daarbij wordt de kostprijs per fte uit het KPMG-rapport gehanteerd.
7. Als bovengrens voor de bekostiging geldt het absorptievermogen van de GI om benodigde extra medewerkers aan te trekken. Het totaal aantal benodigde medewerkers per GI wordt bepaald door het landelijk tarief. Het absorptievermogen is het aantal medewerkers waarvan de GI aan de gemeente aangeeft dat zij die kan verwerven voor het komende contractjaar.

⁵ Dit is het tarief voor 2022 na toepassing van indexatie voor 2023 en 2024.

⁶ In het kader van de regionale impactanalyse per GI zal KPMG berekenen welke tarieven corresponderen met de percentages in de tabel.

⁷ Dit is het gat zoals KPMG dat definieert, ofwel gat = opbrengst op basis van landelijk tarief -/- werkelijke tariefopbrengst van wettelijke maatregelen. Andere opbrengsten, buiten het tarief om, worden hierbij niet meegerekend. Als percentage wordt het gat uitgedrukt in (=als fractie van) de landelijk tarief-opbrengst. De landelijk tariefopbrengst is de fictieve opbrengst die geldt als de landelijke tarieven worden toegepast op de werkelijke volumes per GI.

Toelichting

Een korte periode is wenselijk om de werkdruk te verlagen. In elk geval is het inlooppad maximaal twee jaar, te rekenen vanaf 1 januari 2024. Dit betekent dat 2024 en 2025 overgangsjaren zijn, waarin het landelijk tarief nog niet ten volle geldt. Per 1 januari 2026 moet de bedrijfsvoering zó worden bekostigd dat aan de KKPb-normen is voldaan. Dit betekent dat de fte-bezetting jeugdbeschermers per eind 2025 op sterkte van KKPb is.

GI en gemeenten maken regionaal afspraken en daarvoor wordt een inlooppad uitgezet dat stapsgewijs de budgettaire afstand ("gat") tussen de huidige en de wenselijke bekostiging overbruggt. De tabel geeft dat aan. Voor de toepassing van deze tabel geldt als bodemniveau – dat dus altijd als minimum geldt – de bekostiging die nodig is om de huidige fte-bezetting (2023) te dekken. Uit het KPMG-onderzoek blijkt dat een behoorlijk aantal fte jeugdbeschermers met niet-tarief opbrengsten en dus tijdelijke of incidentele middelen wordt gefinancierd. Dat verandert dus met de genoemde bekostigingsregel die voor de bezetting in de startsituatie van het landelijk tarief zekerheid biedt van bekostiging via tarieven.

Zoals in onderdeel 9 aangegeven komen discussies over afwijkingen van het landelijk tarief logischerwijze eerst goed tot hun recht nadat het landelijk tarief is gerealiseerd. Vandaar dat onderdeel 9 pas in werking treedt nadat het inloop pad is afgelopen.

13. Onderhoud, monitoring en governance

Er zijn bestuurlijke afspraken gemaakt over het onderhoud, de onderhoudsorganisatie, monitoring en het beheer van de handreiking, waaronder de besluitvorming over aanpassingen en daaraan voorafgaande overleg. Partijen die de handreiking toepassen kunnen worden gevraagd om aan deze activiteiten hun medewerking te verlenen, zodat de werking van deze handreiking goed kan worden gevolgd en de handreiking actueel kan worden gehouden.

14. Alternatieve geschilbeslechting

De partijen die de handreiking toepassen kunnen bepalen dat zij geschillen over de toepassing van de handreiking voorleggen aan de Geschillencommissie sociaal domein.

Bijlage 1. Tarieven

	Kostprijs		Tarief	
Maatregel	2022	2023	2024	
OTS	€ 12.138	€ 12.918	€ 13.525	Per jaar
Voogdij	€ 9.282	€ 9.878	€ 10.342	Per jaar
Reclassering	€ 10.424	€ 11.094	€ 11.615	Per jaar
ITB-Harde Kern	€ 1.856	€ 1.976	€ 2.068	Per maand
ITB-Criem	€ 2.470	€ 2.629	€ 2.753	Per maand
STP	€ 2.470	€ 2.629	€ 2.753	Per maand
GBM advies	€ 2.570	€ 2.736	€ 2.864	Per advies
GBM begeleiding	€ 10.410	€ 11.079	€ 11.599	Per jaar
Samenloop	€ 2.956	€ 3.146	€ 3.294	Per jaar

Bijlage 2. Monitorparameters, bedoeld in artikel 15.

Bij monitoring, voorzien in de Bestuurlijke Afspraken Handreiking Landelijk tarief en bekostiging jeugdbescherming en jeugdreclassering zijn in elk geval de volgende parameters van belang, waarbij voor de begrippen wordt verwezen naar het KPMG-rapport (deel 1):

1. De ontwikkeling van de kosten voor de drie personele categorieën (personeel voor maatregelen, personeel gerelateerd aan personeel voor maatregelen en overig en indirect personeel) en de overige kostensoorten (huisvesting, automatisering, afschrijving, apparaat, overige kosten, financiële baten en lasten).
2. De opbouw van het bestand van personeel dat de wettelijke maatregelen, als beschreven in KKPb, uitvoert.
3. De verhouding tussen het personeel dat werkt aan wettelijke maatregelen (zie KKPb) en aan dit personeel gekoppelde functies.
4. Het aandeel van indirect personeel in de personele kosten.
5. De ontwikkeling van de materiële kosten per kostensoort.
6. Ten aanzien van de beschikbare uren:
 - a. Het ziekteverzuim;
 - b. De instroom direct personeel en het verloop;
 - c. De benodigde uren per fte voor opleiding;
 - d. De benodigde uren per fte voor de initiële opleiding;
 - e. De benodigde uren per fte voor inwerken;
 - f. De benodigde uren voor organisatie overleggen;
 - g. De benodigde uren per fte voor coördinatie van ondersteuners;
 - h. De uren aan cliëntgebonden taken buiten het KKPb.
7. De verhouding tussen complexe en zeer complexe zaken ten behoeve van de normtijden in het KKPb.

De onderhoudsorganisatie specificeert waar nodig de parameters in consultatie met vertegenwoordigers van de gemeenten en GI's.

Bijlage 3. Verhouding met de amvb reële prijzen Jeugdwet.

Deze bijlage gaat in op de verhouding tussen deze handreiking en de in voorbereiding zijnde algemene maatregel van bestuur (amvb) voor een reële prijs van jeugdzorg⁸. Het voornemen is dat deze amvb per 1 juli 2024 in werking treedt.

Op grond van artikel 2.11, tweede lid, aanhef en onderdeel a, van de Jeugdwet moeten gemeenten in hun verordening regels stellen ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van jeugdzorg en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit daarvan. De amvb geeft nadere regels over deze verplichting, doordat de amvb de kostprijsselementen bepaalt die ten minste in een reële prijs voor jeugdzorg verdisconteerd moeten worden. Hiervoor is aansluiting gezocht bij de Handreiking 'Inzicht in tarieven' uit het Convenant continuïteit jeugdzorg van 2021. De amvb zal tot gevolg hebben dat gemeenten en aanbieders bij het opstellen van een contract zorgvuldiger tot een reële prijs komen.

De gemiddelde kostprijzen in het kostenonderzoek van KPMG - dat als basis dient voor het landelijk tarief- zijn berekend op basis van informatie die is opgevraagd bij de dertien GI's. Op basis van dit kostprijsonderzoek is de hoogte van deze kostprijsselementen vastgelegd.

Zowel de amvb als de handreiking en het KPMG-rapport hanteren kostprijsselementen. De hierbij toegepaste terminologie is vergelijkbaar, maar komt niet exact overeen. Daarom is het van belang om de verhouding tussen deze stukken inzichtelijk wordt gemaakt. De onderstaande tabel geeft aan hoe de handreiking en het door KPMG uitgevoerde kostprijsonderzoek op elkaar aansluiten.

Kostprijsselementen			
	Amvb reële prijzen Jeugdwet	Kostprijs-onderzoek⁹	Handreiking
	Kosten van beroepskrachten	Personeel voor maatregelen (A)	Artikel 5 (systematiek tarief) Art 6.2 (verzuim e.d.) ¹⁰ Art. 6.4 (coördinatietijd) Artikel 9, B, lid 2a (verzuim)
	Clïëntgebonden kosten anders dan van beroepskrachten	Personeel gerelateerd aan personeel maatregelen (B) en Pupilkosten (E)	Artikel 5 Art. 6.3 (pupilkosten)
	Overheadkosten	Overig en indirect personeel (C) Overige kosten (D)	Artikel 5 Art. 9, B, lid 2b (schaaleffecten)
	Kosten voor indexering	-	Artikel 11 (indexering)
	(Geen andere componenten)	-	Art. 6.1 (opslag buffer) Art. 8.3 (Beschikbaarheidsfunctie)
	(Geen urennorm)	Uren beschikbaar voor maatregel (G)	Artikel 5 Art 6.2 (verzuim e.d.) Art. 6.4 (coördinatietijd) Artikel 9, B, lid 2a (verzuim)
	(Geen prestatiebeschrijving)	KKPB (Significant)	Artikelen 3, 5, 7 Artikel 9, B, lid 2c (complexiteit)

⁸ Jeugdzorg wordt gebruikt als verzamelterm voor jeugdhulp, kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.

⁹ KPMG-onderzoeksrapport, deel 1, blz. 19.

¹⁰ Verzuim en coördinatietijd zijn op zichzelf kosten van beroepskrachten; deze komen echter niet rechtstreeks in het tarief, maar via de omweg van het aantal beschikbare uren per fte voor wettelijke maatregelen. Immers, door verzuim of coördinatietijd neemt het aantal beschikbare uren af en stijgt daardoor de gemiddelde integrale kostprijs per uur.

Zoals uit de tabel blijkt kent de handreiking kostencomponenten die in het landelijk of individuele tarief (kunnen) worden opgenomen en die anders zijn verwoord dan de kostprijsselementen in de amvb. In de tabel is aangegeven hoe de kostprijsselementen uit de amvb invulling hebben gekregen in het kostprijsonderzoek en de handreiking. Daarnaast kent de handreiking een aantal elementen die een aanvulling vormen op de kostprijsselementen uit de amvb.

Bijlage 4 Kwaliteitskader jeugdbescherming en jeugdreclassering, Significant, 2023.

Bijlage 5. Prestatiebeschrijvingen jeugdbescherming en jeugdreclassering, Significant, 2023.

Bijlage 6. Kostprijsonderzoek, landelijk tarief en bekostigingsvormen Gecertificeerde Instellingen, KPMG, 2023.

Bestuurlijke afspraken landelijk tarief en bekostiging jeugdbescherming en jeugdreclassering

1. Inleiding

De werkdruk bij instellingen voor jeugdbescherming en -reclassering is de laatste jaren structureel te hoog. Er is sprake van een hoog personeelsverloop en ziekteverzuim. Hierdoor ontstaan wachtlijsten en krijgen ouders en kinderen niet altijd de zorg en aandacht die ze nodig hebben. Het betreft de meest kwetsbare gezinnen en kinderen in onze samenleving waarbij de overheid ingrijpt omdat er grote zorgen zijn over de veiligheid en ontwikkeling van de kinderen. Er wordt gewerkt aan structurele oplossingen, zoals het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en de implementatie van de Hervormingsagenda Jeugd (waaronder het uitwerken van landelijke tarieven voor gespecialiseerde jeugdhulp). Het is echter gezien de acute situatie en de verantwoordelijkheid die we hebben voor deze kwetsbare kinderen en gezinnen belangrijk om op korte termijn de werkdruk bij Gecertificeerde Instellingen (hierna: GI's) te verlagen en de bekostiging met adequate tarieven op orde te krijgen. Vanwege deze bijzondere situatie kan dit niet wachten op de hierboven genoemde lange termijn oplossingen. Dit is reden voor de beide verantwoordelijke bewindspersonen en de VNG om voor de kortere termijn actie te ondernemen.

Gezien hun stelselverantwoordelijkheid stellen de minister voor Rechtsbescherming en de Staatssecretaris van VWS een 'handreiking tarieven en bekostiging GI's' (hierna: handreiking) vast. Deze heeft tot doel om de gemeenten in staat te stellen afspraken te maken met GI's die bijdragen aan een reële bekostiging van de GI's, op basis waarvan de GI's op adequate wijze uitvoering kunnen geven aan hun wettelijke taak - de maatregelen voor kinderscherming en jeugdreclassering - tot het moment dat daarvoor wettelijke instrumenten van kracht worden. De handreiking is gebaseerd op onafhankelijk onderzoek naar de kosten van GI's en biedt een (niet verplichtende) methodiek aan voor het opstellen van reële tarieven. De Minister en de Staatssecretaris voorzien hiermee in een behoefte bij gemeenten om ondersteuning te krijgen bij het bepalen van een reële prijs. De handreiking is na overleg met betrokken partijen opgesteld.

Met de hier gemaakte bestuurlijke afspraken spreekt de VNG uit dat zij hun leden adviseren om volgens deze handreiking met GI's bekostigingsafspraken te maken. De bestuurlijke afspraken regelen verder dat het gebruik van de handreiking wordt gemonitord en dat deze regelmatig, na consultatie van partijen, wordt geactualiseerd. Ook wordt geregeld dat het Rijk de gemeenten ondersteunt bij de financiële consequenties van de toepassing van de handreiking.

Deze aanpak draagt bij aan het oplossen van de problemen op korte termijn en eindigt wanneer eerdergenoemde lange termijn oplossingen leiden tot wettelijke regels. De ministeries werken aan de voorbereiding van deze wetgeving; het is aan een nieuw kabinet om daarover, met de medewetgever, beslissingen te nemen.

2. Partijen

De partijen bij deze bestuurlijke afspraken zijn:

De minister voor Rechtsbescherming, verder: de minister,

De staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, verder: de staatssecretaris,

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (verder: VNG)

3. Doel bestuurlijke afspraken

1. Deze bestuurlijke afspraken geven het voornemen weer van de partijen om de werkdruk bij GI's te verlagen en de bekostiging op orde te krijgen zodat GI's hun wettelijke taken adequaat kunnen vervullen.

2. Het voorzien in afspraken voor het onderhoud van de handreiking. De bestuurlijke afspraken worden verder uitgewerkt zodra de daarvoor benodigde adviezen beschikbaar zijn.
3. Het voorzien in monitoringsafspraken ten aanzien van de handreiking.
4. Het financieel tegemoetkomen van gemeenten bij de toepassing van de handreiking.

4. Partijen overwegen het volgende:

1. Sinds 2019 signaleren de Inspectie voor Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid op basis van hun toezicht dat jeugdbeschermers en jeugdreclasseringsmedewerkers onvoldoende tijd en ruimte hebben om hun wettelijke taak adequaat uit te voeren.
2. Eind 2021 hebben de GI's bij de minister voor Rechtsbescherming aangegeven dat de werkdruk te hoog oploopt en zij hun wettelijke taken niet meer goed kunnen vervullen.
3. Jeugdbeschermers hebben meer tijd nodig voor hun werk, vanwege het ingewikkelde stelsel, maatschappelijke problemen en de wachtlijsten bij de jeugdhulp. Dit heeft geleid tot hoge werkdruk, wat vervolgens leidt tot een hoog verzuim, verloop en – in combinatie met arbeidsmarktproblematiek – veel inspanningen om nieuw personeel te werven en op te leiden. Dit alles leidt tot hogere kosten hetgeen weer kan normaliseren als genoemde problemen zijn opgelost.
4. Met het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming en de implementatie van de Hervormingsagenda Jeugd werken partijen samen aan structurele oplossingen.
5. Vooruitlopend op deze structurele aanpak en onderkendend dat die aanpak uiteindelijk maatgevend is voor de regulering van bekostiging van GI's, is er voor de kortere termijn actie nodig om te zorgen voor een handreiking ten behoeve van een adequaat tarief en bekostiging opdat GI's hun wettelijke taak kunnen uitvoeren.
6. Het Rijk en gemeenten zijn, vanuit onderscheiden rollen, maar in een gedeelde verantwoordelijkheid, gecommitteerd aan het realiseren van een goed werkend, beter beheersbaar en financieel houdbaar jeugdzorgstelsel.
7. Door de hier genoemde oorzaken loopt, ondanks inspanningen van partijen, de bekostiging van GI's al langere tijd niet meer in de pas met de kosten van GI's.
8. Voor goede bekostiging voor de wettelijke jeugdbeschermings- en reclasseringsmaatregelen vinden partijen het dan ook wenselijk dat de Minister en de Staatssecretaris een handreiking opstellen op basis waarvan gemeenten en GI's op constructieve basis afspraken kunnen maken over de toepassing van een adequaat tarief.
9. Uitgangspunt bij de handreiking is het aantal regionale afwijkingen en daarmee disruptieve overlegsituaties zoveel mogelijk te beperken, binnen de randvoorwaarden van adequate bekostiging, doelmatigheid en macrokosten.
10. Gemeenten zijn op basis van de Jeugdwet bevoegd om te bepalen welk tarief zij GI's betalen, waarbij geldt dat sprake moet zijn van een reële prijs op basis van de door de gemeenteraad opgestelde verordening.
11. Door Significant is onafhankelijk onderzoek uitgevoerd naar de richtlijnen en kwaliteitseisen waar jeugdbeschermers bij de uitoefening van hun werk moeten voldoen (kwaliteitskader) en hoeveel tijd er nodig is om volgens deze richtlijnen en eisen te werken (prestatiebeschrijving), rekening houdend met de hierboven geschetste problematiek (het KKPb).
12. Door KPMG is onafhankelijk onderzoek uitgevoerd naar de kosten en kostprijs onder alle GI's; ook is door KPMG een rapport opgesteld over de bekostigingsvormen.
13. Beide onderzoeken vormen een basis voor de handreiking.
14. Het kabinet zal een wetsvoorstel voorbereiden dat als doel heeft het landelijk tarief voor maatregelen van jeugdbescherming en –reclassering vast te stellen. Deze bestuurlijke afspraken en de handreiking laten de mogelijkheid onverlet voor de wetgever om in dat kader andere keuzes te maken over regulering van tarieven.
15. Deze bestuurlijke afspraken moeten bijdragen aan een reële workload voor jeugdbeschermers en jeugdreclasseringsmedewerkers tot het moment dat een wettelijke regeling voor het Toekomstscenario, of een wettelijke regeling voor een landelijk tarief voor maatregelen van jeugdbescherming en jeugdreclassering in werking treedt – al dan niet als onderdeel van een wettelijke regeling ter implementatie van de Hervormingsagenda.

16. Deze afspraken zijn aanleiding voor de minister voor een financiële bijdrage aan gemeenten om workload verlaging van GI's mogelijk te maken.

5. Handreiking Landelijk Tarief en Bekostiging jeugdbescherming en jeugdreclassering

1. Er is onafhankelijk onderzoek verricht voor het vaststellen van een kwaliteitskader en van prestatiebeschrijvingen. Ook is onafhankelijk onderzoek verricht naar de kosten die GI's maken voor het uitvoeren van wettelijke taken.
2. Deze onderzoeken zijn door de minister geïnitieerd en zijn uitgevoerd in overleg en in samenwerking met betrokken partijen.
3. Op basis hiervan en na overleg met de andere partijen stellen de minister en de staatssecretaris hierbij een Handreiking Landelijk Tarief en Bekostiging Gecertificeerde Instellingen (verder: handreiking) vast.
4. Deze handreiking is opgesteld ten behoeve van individuele en collectieve onderhandelingen door gemeenten met GI's. Door toepassing van deze handreiking kunnen de (regionale) partijen een adequate bekostiging van GI's realiseren.
5. De VNG zal haar leden adviseren deze handreiking toe te passen. Om dat te bevorderen zal de VNG haar informatiekkanalen en communicatiemiddelen inzetten en ook het gesprek aangaan met haar leden als die de handreiking niet volgen.
6. Met de handreiking wordt beoogd de gemeenten te ondersteunen bij de invulling van hun beleidsruimte om tarieven te bepalen.
7. De handreiking is als bijlage aan deze afspraken gehecht.

6. Financiële bijdragen

1. Deze bestuurlijke afspraken zijn aanleiding voor de minister om ter overbrugging tot de inwerkingtreding van wettelijke instrumenten, in principe voor de duur van deze afspraken, een bijdrage te geven aan de financiering van een deel van de meerkosten die voortvloeien uit de workload verlaging als gevolg van het toepassen van het kwaliteitskader en prestatiebeschrijvingen, die een basis zijn van de Handreiking.
2. Om wachtlijsten voor cliënten en de werkdruk voor jeugdbeschermers te verlagen is het noodzakelijk de workload bij GI's te verlagen. Het verlagen van de workload bij GI's vraagt om een tariefsverhoging. De totale kosten voor deze tariefsverhoging op macroniveau zijn geraamd op € 60 mln. Dit is conform het huidige kwaliteitskader en kostprijsonderzoek jeugdbescherming. Over de verdere uitwerking van het kwaliteitskader jeugdreclassering en de additioneel benodigde dekking daarvoor wordt separaat het gesprek gevoerd rond de zomer 2024.
3. De dekking van deze kosten komt enerzijds van het Rijk (vanaf 2024 structureel € 30 mln.) en anderzijds van gemeenten (vanaf 2024 structureel € 25 mln. en – onder de voorwaarde van voldoende q-daling op 1-1-2024 – vanaf 2025 structureel € 30 mln.).
4. We zien namelijk dat het aantal cliënten in het gedwongen kader van de jeugdbescherming daalt (q-daling), en verwachten dat gemeenten de gemiddelde q-daling van 2022 naar 2023 inzetten om deze tariefsverhoging te dekken. Daarnaast zien we dat enkele gemeenten extra bijdragen boven op hun tarief om de workload te verlagen. Deze middelen worden vanaf 2024 ook structureel ingezet om de benodigde tariefsverhoging te realiseren. De verwachting is dat de q-daling per 1 januari 2024 gemeenten de ruimte geeft om vanaf 2025 € 30 mln. structureel bij te dragen. Door middel van de subsidieregeling voor zij-instromers draagt het Rijk in 2024 €10 mln. en in 2025 €5 mln. rechtstreeks aan GI's extra bij om de totaal benodigde workload daling mogelijk te maken.
5. Door de daling van jeugdbescherming in het gedwongen kader, verplaatst de jeugdhulpverlening zich naar het vrijwillig kader. Deze ontwikkeling is gewenst en sluit aan bij de doelen van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Verdere daling van de instroom vanaf 2024 in het gedwongen kader betekent voor gemeenten financiële ruimte voor het vrijwillig kader.

6. Naast deze bestuurlijke afspraken heeft het Rijk met gemeenten afspraken gemaakt in de Hervormingsagenda Jeugd. Gemeenten worden met deze hervormingsagenda voor een bezuinigingsopgave gesteld. Wanneer de instroom in het gedwongen kader niet of minder daalt dan verwacht, of wanneer zich andere effecten voordoen waardoor de uitgangspunten van deze afspraken veranderen, dan kan dat een effect hebben op het meerjarig financieel kader voor de jeugdzorg dat is afgesproken in de Hervormingsagenda.

7. Onderhoud van het landelijk tarief en van KKPB

1. De handreiking wordt tot nader besluit gebaseerd op het kostenonderzoek 2022 van KPMG en, wat betreft KKPB, op het rapport van Significant Public van januari 2023 (jeugdbescherming).
2. In beginsel wordt na vier jaar een herijking van de handreiking toegepast op basis van een kostenonderzoek. Dit betekent dat, uitgaande van de mogelijke toepassing van de handreiking op 1 januari 2024, in 2027 een nieuw kostenonderzoek plaatsvindt over het jaar 2026, met het oog op herziening van de handreiking per 1 januari 2028.
3. Ook voor het KKPB wordt onderhoud uitgevoerd, en wordt daarvoor onderzoek uitgevoerd. Daarbij worden ook landelijke veranderingen in de complexiteit van de uitvoering van maatregelen verwerkt in de prestatiebeschrijvingen en de genormeerde ureninzet.
4. Elk jaar wordt door partijen overleg gepleegd over de toepassing van de handreiking, over de kostencomponenten en het KKPB. Hierbij wordt gebruik gemaakt van monitor informatie van de door de onderhoudsorganisatie (bedoeld in artikel 8) verstrekte informatie. Als daartoe gegronde aanleiding is kan eerder dan met de frequentie van 4 jaar tot de uitvoering van een kostenonderzoek worden besloten.
5. De minister en de staatssecretaris beslissen gezamenlijk over het toepassen van onderhoud op de handreiking en over andere aanpassingen van de handreiking.

Toelichting

Gebruikelijk is dat gereguleerde tarieven elke drie of vier jaar integraal worden herijkt op basis van een kostprijsonderzoek. Tussentijds wordt er geïndexeerd om het tarief voor genormeerde kostenontwikkelingen te updaten.

De partijen geven aan dat zij eerder – gedacht wordt aan twee jaar – een herijking voorstaan en jaarlijkse monitoring wenselijk vinden. Een herijking op enkele thema's (zoals verzuim of complexiteit) zonder kostenonderzoek heeft evenwel als nadeel dat dit selectief is en andere relevante kostenontwikkelingen niet in beeld komen, waardoor het landelijk tarief zoals voorgeschreven in de handreiking, niet meer representatief is voor de gemiddelde bedrijfsvoering. Een integraal kostenonderzoek na twee jaar is echter bezwaarlijk en belastend. Dit afwegend kiezen partijen ervoor om jaarlijks een gesprek te voeren over de werking van het tarief en de handreiking; daarbij wordt gebruik gemaakt van informatie van de onafhankelijke onderhoudsorganisatie. Dat kan tot tussentijdse acties voor individuele partijen leiden. Bij grote ontwikkelingen kan worden besloten om de handreiking op onderdelen aan te passen. Dat kan om kostencomponenten of KKPB gaan maar ook over bijv. afwijkingsafspraken. Als daar aanleiding voor is kan worden besloten eerder dan na vier jaar een volledig kostenonderzoek te doen. Bij het jaarlijkse overleg levert de aan te stellen onderhoudspartij informatie en adviseert zij de minister en staatssecretaris over eventuele aanpassingen die nodig zijn om kostendekkende tarieven te waarborgen.

8. Onderhoudsorganisatie

1. Het is van belang dat er voor het actueel houden van de handreiking onderhoud plaatsvindt. Het onderhoud moet onafhankelijk, onpartijdig en deskundig zijn en de continuïteit van het onderhoud moet zijn verzekerd.
2. De minister en de staatssecretaris maken afspraken met een organisatie die voldoet aan de in het eerste lid genoemde kenmerken.
3. Tot de te maken afspraken behoren in elk geval afspraken over de door deze organisatie te houden consultaties met de partijen over het uit te voeren onderhoud.

4. Tot de taken van de onderhoudsorganisatie behoren in elk geval het (doen) uitvoeren van onderhoud van het landelijk tarief en KKPb, van onderzoeken in dat kader, het bijhouden van monitors, het consulteren van partijen en andere betrokkenen en het geven van onafhankelijk advies aan de minister en staatssecretaris over het toe te passen onderhoud op de handreiking.
5. De onderhoudsorganisatie werkt samen met andere partijen die voor of namens de overheid voor het convenant relevante monitors uitvoeren of andere werkzaamheden verrichten die op het terrein van het convenant relevant zijn.
6. Over te maken afspraken met de beoogde onderhoudsorganisatie worden de andere partijen geraadpleegd.

Toelichting

Het is van belang om te regelen dat er periodiek onderhoud plaatsvindt. Onderhoud zorgt ervoor dat de handreiking goed blijft aansluiten op de ontwikkelingen in de praktijk. Zo wordt voorkomen dat er opnieuw bekostigingsproblemen ontstaan. Voor onderhoud is een onafhankelijke organisatie nodig die boven de partijen staat. Ook continuïteit van onderhoud is een aandachtspunt. Overlap van uitvraag of werkzaamheden wordt zo veel als mogelijk voorkomen. De taak van de onderhoudspartij zal zich richten op de systeemaspecten van het landelijk tarief zoals in de handreiking beschreven. Het is niet de bedoeling dat de onderhoudspartij een rol krijgt in individuele casuïstiek.

9. Monitoring

1. De uitvoering en werking van de handreiking wordt gemonitord.
2. De monitoring wordt opgedragen aan een onafhankelijke organisatie.
3. De onafhankelijke organisatie kan, op basis van de door haar gedane monitorwaarnemingen, partijen adviseren in het belang van een goede uitvoering van de handreiking.
4. Partijen verstrekken op verzoek en uit eigen beweging de nodige informatie aan en werken samen met de onafhankelijke organisatie.
5. De onafhankelijke organisatie richt de monitoring zo in dat er geen dubbele uitvragen worden gedaan en zij gebruik kan maken van bestaande monitoring. De inrichting van monitoring wordt ook afgestemd op de uitwerking van monitorvoornemens in de Hervormingsagenda (par. 2.8).
6. De VNG bevordert dat gemeenten het nodige doen om te zorgen dat de monitoring en het onderhoud goed en doelmatig kan worden uitgevoerd.

Toelichting

Afspraken over monitoring worden belegd bij een onafhankelijke organisatie. Daarbij is geregeld dat er geen dubbeling plaatsvindt met al bestaande monitoring.

10. Periodiek Overleg

1. Er vindt regelmatig bestuurlijk overleg plaats over de handreiking tussen de minister, de staatssecretaris en de VNG.
2. Er is jaarlijks een overleg over de handreiking waaraan accounthoudende wethouders deelnemen.
3. De onderhoudsorganisatie treedt op als adviseur van het bestuurlijk overleg.
4. In het bestuurlijk overleg worden de afspraken gemonitord en de effectiviteit van de handreiking gevolgd.
5. De minister en staatssecretaris raadplegen in het bestuurlijk overleg de VNG over te nemen beslissingen voor onderhoud van de handreiking.
6. Bij het jaarlijks bestuurlijk overleg wordt gezien of de implementatie van de Hervormingsagenda Jeugd en de ontwikkeling van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming aanleiding geven tot wijziging van de bestuurlijke afspraken.
7. In het derde jaar van werken met de handreiking wordt dit instrument geëvalueerd.

Toelichting

De bestuurlijke afspraken voorzien in periodiek onderhoud. Dit onderhoud heeft een operationeel karakter en heeft tot doel om het tariefstelsel actueel te houden. Het onderhoud vraagt beslissingen om de handreiking aan te passen. Daarnaast kan het nodig zijn om de handreiking aan te passen aan veranderende (wettelijke) omstandigheden. Daarvoor is het wenselijk om een beheersstructuur af te spreken.

11. Voorbereiden wetgeving of andere regelgeving

De minister en de staatssecretaris zullen een wetsvoorstel voorbereiden dat als doel heeft het landelijk tarief voor maatregelen van jeugdbescherming en –reclassering vast te stellen. Dit gebeurt op een manier die past bij de implementatie van de voornemens over landelijke tarieven zoals beschreven in de Hervormingsagenda (paragraaf 2.7.1). De minister en staatssecretaris bezien nog of zij ook op andere wijze besluiten om hetgeen de handreiking aangeeft, in regelgeving op te nemen.

12. Inwerkingtreding

Deze afspraken treden direct in werking na ondertekening.

13. Nadere afspraken

Zo nodig worden nadere afspraken gemaakt over de onderwerpen waarover hier bestuurlijke afspraken worden gemaakt.

14. Bijlage

De handreiking Tarieven en bekostiging jeugdbescherming en jeugdreclassering, waarnaar deze bestuurlijke afspraken verwijzen, is als bijlage toegevoegd.

Aldus getekend, te Den Haag, op 23 oktober 2023,

De minister voor Rechtsbescherming,

F.M. Weerwind

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

M. van Ooijen

Namens de Vereniging Nederlandse Gemeenten,

C.J.M. Dortmans, bestuurslid.